

Inne

Pożegnanie Profesora Jamesa W. Vaupela (1945–2022)

Wiosną 27 marca 2022 r. zmarł Profesor James W. Vaupel, jeden z najwybitniejszych współczesnych demografów, którego wizjonerskie idee rozwoju badań i współpracy naukowej miały fundamentalny wpływ na rozwój demografii, zwłaszcza na osiągnięcia naukowe badaczy europejskich.

Zainteresowania naukowe Profesora dotyczyły trwania życia i długowieczności, procesu starzenia się populacji i jednostek, biologicznych uwarunkowań zmian płodności i umieralności (biodemografia) oraz metod analizy i modelowania procesów demograficznych. Jego prace wyróżniały się wielodyscyplinarnością ujęć badawczych, a także konsekwentnym wskazywaniem implikacji wyników badań procesów demograficznych dla polityk publicznych. Był autorem/współautorem ponad 300 artykułów naukowych, ponad 60 rozdziałów w książkach i sześciu monografii.

W 1996 r. utworzył Max Planck Institute for Demographic Research (MPIDR) w Rostoku (Niemcy), którym kierował do 2017 r. Był współzałożycielem powstałej w 2005 r. pod auspicjami European Association for Population Studies (EAPS) European Doctoral School of Demography (EDSD), a także jej późniejszym rektorem i wykładowcą. Był współtwórcą Population Europe – sieci europejskich jednostek badawczych zajmujących się badaniami ludnościowymi założonej w 2009 r., ucieleśniając swą ideę wzmocnienia współpracy naukowej między tymi jednostkami i promowania wyników badań, a także rozwijania świadomości społecznej dotyczącej zmian demograficznych. W 2013 r. utworzył Max Planck Odense Center on the Biodemography of Aging (MaxO) na University of Southern Denmark, którym kierował do 2017 r. Jego ostatnim miejscem pracy było Interdisciplinary Centre on Population Dynamics (CPop), które powstało z jego inicjatywy.

Dokonywania naukowe Profesora i jego zasługi dla rozwoju demografii zostały uhonorowane w 2018 r. prestiżową nagrodą EAPS.

Zespół demografów z Instytutu Statystyki i Demografii (ISiD) Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie (SGH) korzystał z szans rozwoju naukowego oferowanych przez opisane wyżej zmiany instytucjonalne dotyczące współpracy naukowej w Europie, co umożliwiało bezpośrednie kontakty z Profesorem Jamesem W. Vaupelem jako naukowcem i nauczycielem. Profesor Janina Józwiak ściśle współpracowała z Profesorem i innymi demografami w kształtowaniu tych zmian, także jako wiceprezydentka (1999–2003) oraz prezydentka EAPS (2003–2008). Nasze zaangażowanie w działalność Population Europe czy EDSD zacieśniało te relacje. Cieszyliśmy się życzliwością Profesora, który wspierał mocno nasze wysiłki związane z rozwojem naukowym młodych badaczy, także w czasie realizacji dwóch edycji EDSD w SGH (2013–2015).

Żegnając ze smutkiem Profesora, jesteśmy wdzięczni za przywilej współpracy z Nim – jednym z najważniejszych demografów naszych czasów. Podziwiamy go jako wybitnego uczonego i nauczyciela, otwartego i pełnego życzliwości w codziennych kontaktach, który inspirował do nowych przemyśleń i poszukiwań, a także imponował swoim młodzieńczym entuzjazmem i nieustającą chęcią wspierania rozwoju nauki, obdarzając szczególnie życzliwą uwagę młodych demografów.

Będziemy pamiętać o tym, co mu zawdzięczamy, i sięgać w naszej pracy do jego dokonań.

Agnieszka Chłoń-Domińczak
Irena E. Kotowska
Anita Abramowska-Kmon
wraz z zespołem demografów ISiD